

Padomi drošai apkures ierīču ekspluatācijai

Apkopotie padomi ir piemēroti lietošanai, komunicējot ar plašsaziņas līdzekļu pārstāvjiem un iedzīvotājiem, tajā skaitā nodarbībās skolās.

Sākoties apkures sezonai, pieaug ugunsgrēku skaits. To iemesls visbiežāk ir nepareiza un bojātu apkures ierīču ekspluatācija, netīrīti dūmvadi un pārkurinātas krāsnis.

Netīrīts skurstenis ir ugunsbīstams. Sadegot jebkuram cietajam kurināmajam, uz skursteņa iekšējās virsmas veidojas kvēpu, sodrēju un darvas nosēdumi, kas, savlaikus nenotīrīti, labākajā gadījumā samazina apkures ierīces darbības efektivitāti, bet sliktākajā gadījumā var izraisīt intensīvu šo produktu degšanu. Aizdeģšanās ātri izplatās pa visu dūmeņa iekšējo virsmu, vienlaikus ievērojami paaugstinot temperatūru tajā aptuveni līdz pat 1000° C. Tas var radīt plaisas visa mūrētā dūmeņa korpusa biezumā, ārējo apvalku ieskaitot, tādējādi paverot ceļu karstajām dūmgāzēm un liesmām uz degtspējīgām sienu, griestu un jumta konstrukcijām.

Lai izvairītos no nelaimes un varētu droši uzturēt siltumu, kurinot malkas, gāzes vai cita veida apkures ierīci, reizi piecos gados jāapseko dūmvadu, dūmeju un dūmkanālu tehniskais stāvoklis. To drīkst veikt atbilstoši sertificēti speciālisti. Bojātu skursteņu ekspluatācija ir bīstama!

Sodrējus no ilgdedzes cietā kurināmā apkures ierīces un iekārtas dūmvada tīra pirms apkures sezonas sākuma (līdz 1.novembrim), kā arī vienu reizi apkures sezonā (no 1.novembra līdz 1.martam). Ilgdedzes cietā kurināmā ierīce un iekārta ir apkures iekārta un ierīce, kas neakumulē (neuzkrāj sevī) siltumu ilgāk par trim stundām.

Dūmvadu un cietā un šķidrā kurināmā apkures ierīci tīra pirms apkures sezonas sākuma (līdz 1.novembrim).

Apkures iekārtu un ierīci, kurā par kurināmo izmanto gāzi, tīra un tā tehnisko apkopi un tehniskā stāvokļa pārbaudi veic ne retāk kā reizi gadā, ja ražotājs nav noteicis citādi. Ja apkures ierīce atslēgta ilgāk par sešiem mēnešiem, veic ārpuskārtas dūmgāzu novadīšanas un ventilācijas kanālu pārbaudi un sastāda tehniskā stāvokļa pārbaudes aktu

Privātmājā cietā kurināmā dūmvadu un ventilācijas kanālu tīrīšanu var veikt arī objekta atbildīgā persona, piemēram, saimnieks.

Bēniņos visiem dūmeņiem un sienām, kurās atrodas dūmkanāli, jābūt nobalsinātām vai nokrāsotām ar gaišu ugunsdrošu krāsu.

Ugunsnelaimi var izraisīt ne tikai degoša malka, bet arī kvēlojošas ogles vai izdedži, tādēļ ēku tuvumā aizliegts izbērt nenodzēstus izdedžus un ogles. Iesakām tos izbērt atbilstoši iekārtotās vietās, lai izslēgtu ugunsgrēka izcelšanos (vēlams ne tuvāk par 6 m no degtspējīgām ēkām un būvēm).

Lietojot malkas plīti, jāatceras, ka plītis laika gaitā nolietojas – var izdegt cepeškrāsns metāla apšuvums, plīts virsmā parādīties spraugas, caur kurām nāk dūmgāzes. Lai šādas plītis padarītu ikdienas lietošanā drošas, tām periodiski nepieciešama atjaunošana, rūpīgi aizsmērējot radušās plaisas, savlaikus nomainot izdegušo cepeškrāsni, nostiprinot durtiņas.

Cietā kurināmā krāsns (virtuves pavarda) kurtuves priekšā degtspējīgu materiālu grīda jāpārklāj ar degtnespējīga materiāla loksni (skārds u.c.), lai nodrošinātu, ka nejauši izkrītot oglēm, izceļas ugunsgrēks. Kurināmie materiāli (ogles, kūdra), kam piemīt

pašai aizdegšanās spēja, jāuzglabā speciāli šim nolūkam pielāgotās telpās vai laukumos (iesakām ne tuvāk par 8 m no degtspējīgām ēkām vai būvju konstrukcijām).

Svarīgākais gada aukstajos mēnešos ir ievērot elementāru piesardzību. Eksploatējot vietējās apkures ierīces aizliegts:

- novietot kurināmo un citus degtspējīgus materiālus kurtuves atveres priekšā tuvāk par 1.2 metriem;
- atstāt bez uzraudzības degošas apkures ierīces, ja to neatļauj tehniskās eksploatācijas noteikumi;
- novietot uz apkures ierīcēm degtspējīgus priekšmetus un materiālus (žāvēt drēbes, apavus utt.);
- kurināt krāsnis un plīti ar malku, kuras garums pārsniedz kurtuves izmērus;
- vēdināšanas kanālus izmantot kā apkures krāšņu vai pavardu dūmvadus;
- izmantot bojātas apkures iekārtas un dūmvadus;
- tās pārkurināt.

Eksploatējot mehāniskās ventilācijas sistēmas, uz gaisa vadu iekšējām sienām notiek putekļu un tauku daļiņu nosēšanās. Šo putekļu un tauku aplikumi gaisa vadu iekšpusē traucē sistēmas darbībai, neļaujot caurplūst nepieciešamajam gaisa daudzumam. Aizsērējušie gaisa vadi kondicionēšanas un ventilācijas sistēmās rada aizdegšanās iespēju. Putekļu un tauku slānim aizdegoties, kopā ar gaisa plūsmu, uguns liesmas var ātri izplatīties.

Tā kā apkures sezonā vistrāgiskākie ugunsgrēki notiek tieši naktī, kad cilvēki guļ un nepamana ugunsgrēka izcelšanos, dzīvojamās telpas ir nepieciešams aprīkot ar dūmu detektoriem, kas ar skaņas signāla palīdzību signalizēs par ugunsgrēka izcelšanos, ļaujot laicīgi izsaukt ugunsdzēsējus glābējus.

Iestājoties vēsākam laikam, aizvien vairāk mājiņās, neapsaimniekotās mājās, šķūnīšos un ugunsgrēku iemesli šādās ēkās ir neuzmanīga nepareizi izbūvētas apkures sistēmas, kā arī tīša

Bieži mazdārziņu saimnieki, mēģinot savās dārza mājiņās, kas nereti ir paredzētas tikai ierīko dažādas apkures ierīces vai arī izmanto iespējams ir bojāti, taču uzskata, ka tādai dārza Aukstajā laikā, veicot darbus arī garāžās vai

bojātas vai pašdarinātas sildierīces. Bojātais elektrosildītājs vai paštaisītās sildierīces un nekalibrēti paštaisītie elektrotīklu aizsardzības drošinātāji ātri vien var izraisīt ugunsgrēku.

Pilsētu tuvumā mazdārziņu teritorijās un neapsaimniekotās mājās pilsētās ugunsgrēki izceļas visai bieži un lielākoties bojāgājušie šajos gadījumos ir bezpajumtnieki, kas cenšas patverties no aukstuma un lieto nedrošas sildierīces. Tā kā šie „nelūgtie viesi” visai bieži mēdz būt alkohola reibumā, tad nereti arī aizmieg ar kvēlojošu izsmēķi rokā vai arī nomet to, kur pagadās. Nereti bezpajumtnieks, lai sasildītos, šādās ēkās uz grīdas sakur ugunkuru.

Apkures ierīču drošībai jāpievērš uzmanība arī mājlopu īpašniekiem, kuri mājlopu apsildei kūtī izmanto dažādas nedrošas, varbūt pat savu laiku nokalpojušas apkures ierīces. Šādu ierīču lietošana ir ārkārtīgi bīstama, jo kūtī atrodas viegli uzliesmojuši priekšmeti, un, ja ugunsgrēks izceļas naktī, to savlaicīgi ir praktiski neiespējami pamanīt.

ugunsgrēku notiek arī dārza garāžās. Visizplatītākie

rīcība ar uguni, bojātas vai dedzināšana.

paildzināt dārzkopības sezonu, instrumentu glabāšanai, paši vecus elektriskos sildītājus, kuri mājiņai būs pietiekami labi. šķūnīšos, tiek izmantotas

Ugunsgrēka autonomie detektori

Apkopotā informācija par ugunsgrēka autonomajiem detektoriem ir piemērota lietošanai, komunicējot ar plašsaziņas līdzekļu pārstāvjiem un iedzīvotājiem, tajā skaitā nodarbībās skolās.

No 2020.gada 1.janvāra dzīvojamās ēkas un dzīvokļus ir jāaprīko ar ugunsgrēka autonomiem detektoriem.

Ugunsgrēka autonomo detektoru pielietošana, kā rāda pasaules pieredze, ir efektīvs risinājums, lai pasargātu mājokļa iemītnieku dzīvības no pēkšņa ugunsgrēka briesmām, tāpēc arī iepriekš būvētās ēkās savas drošības nodrošināšanai ir vēlams iegādāties un uzstādīt ugunsgrēku autonomos detektorus.

Kas ir ugunsgrēka autonomais detektors – dūmu detektors?

Ugunsgrēka autonomais detektors ir neliela izmēra ierīce, kura patstāvīgi spēj konstatēt telpā izveidojušos ugunsgrēka faktoros (dūmu koncentrāciju, siltumu) un par to ar spalgu, 80 dB skaņas signālu aptuveni pusstundu nepārtraukti brīdināt mājokļa iemītniekus. Ugunsgrēka autonomais detektors darbojas no autonoma strāvas avota. Visbiežāk tā ir 9V „kronas” tipa baterija, kuru ievieto detektora korpusā. Saprota, ka ugunsdzēsamo aparātu šī ierīce neaizvieto. Tās uzdevums nav dzēst, bet gan brīdināt par izcēlušos ugunsnelaimi. Par tālāko rīcību, atkarībā no situācijas, ir jāizlemj mājokļa iemītniekiem pašiem – apslāpēt liesmas pašu spēkiem vai nekavējoties pamest ugunsnelaimes skarto mājokli un saukt

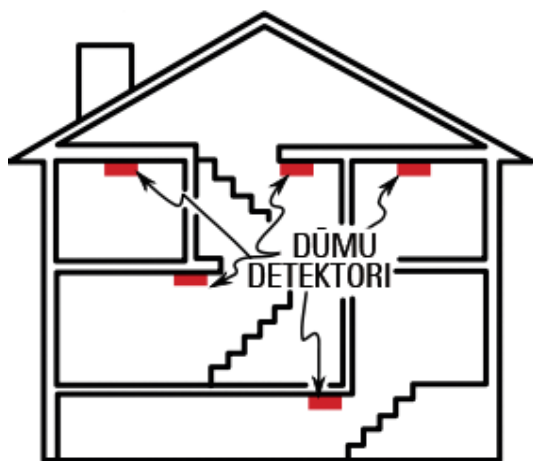
palīgā ugunsdzēsējus. Gadījumos, kad mājoklī neviena nebūs, paliek cerība, ka ugunsgrēka autonomā detektora spalgo signālu izdzirdēs kaimiņi un izsauks ugunsdzēsējus. Jāatceras, ka ugunsgrēka autonomie detektori ir paredzēti lietošanai telpās. Uzstādīti ārā tie gaidīto efektu nedos.

Ugunsgrēka autonomo detektoru izvietošana

Cik ugunsgrēka autonomo detektoru nepieciešams dzīvoklī? Ideāli būtu pa vienam uz katru telpu, kurā uzturas mājokļa iemītnieki un kurā tie veic kādus saimnieciskus darbus – proti, vietās, kur potenciāli iespējama ugunsgrēka izcelšanās. Pati minimālākā prasība – viens ugunsgrēka autonomais detektors uz dzīvokli.

Ugunsgrēka autonomā detektora uzstādīšana ir ļoti vienkārša. To var paveikt jebkurš, kas prot sienā vai griestos izurbt pāris nelielus caurumus, piestiprināt tiem ar ierīces komplektā ietilpstošo dībeļu un skrūvju palīdzību detektora korpusu. Lietošanas instrukcijā ražotājs visbiežāk norāda arī ieteicamās uzstādīšanas vietas.

Vispiemērotākā vieta detektoram būtu guļamistabas un gaitēņa griesti netālu no guļamistabas durvīm. Ja nevar detektoru uzstādīt pie griestiem, tad to drīkst izvietot sienas augšdaļā - tuvu griestiem, bet detektorus nedrīkst izvietot tieši griestu un sienas dobumā. Tas tādēļ, lai izcēlušās ugunsnelaimes gadījumā

Ieteicamais variants dūmu detektoru izvietošanai mājoklī:

- katrā mājvietā vismaz – divi;
- katrā guļamistabā un koplietošanas telpā, kuras savienotas ar guļamistabu;
- katrā stāvā un pagrabā.

Dūmu detektorus nav ieteicams izvietot:

- slikti vēdināmās virtuvēs;
- vannas istabās;
- garāžās, kur iespējamas izplūdes gāzes;
- putekļainās telpās;
- tuvu ventilācijas sistēmām;
- skapjos un plauktos;
- telpu stūros (mirušajās zonās).

būtu iespējams pamodināt guļošos mājokļa iemītniekus. Savukārt citās telpās izvietotie detektori lieliski noderēs, lai brīdinātu mājiniekus par kādā konkrētā telpā notikušu aizdegšanos.

Uz skapja, plaukta novietots dūmu detektors savas funkcijas pildīs ierobežotā apjomā. Jo dūmi ceļas augšup, griestu virzienā, tur koncentrējas un tikai pēc tam sāk piepildīt telpu virzienā uz leju. Tāpēc šajā gadījumā detektors dūmus sajūtīs kādu brīdi vēlāk, nekā pie griestiem novietotais. Taču, kā zināms, uguns izplatās ļoti ātri, un bieži vien pat šim īsajam novēlošanās brīdim var būt izšķiroša nozīme mājokļa iemītnieku spējai apdzēst liesmas vai arī paspēt atstāt degošās telpas.

Viensētas dzīvojamā mājā un atsevišķi izvietotās saimniecības ēkās uzstādāmajiem detektoriem jānodrošina, lai to ugunsgrēka trauksmes skaņas signāls būtu dzirdams tajās telpās, kurās pārsvarā uzturas vai guļ mājas iemītnieki. Ar vienkāršiem, veikalā nopērkamiem detektoriem vien šo uzdevumu neatrisināt. Vislabākais risinājums būtu ierīkot automātisko ugunsgrēka atklāšanas un trauksmes signalizācijas sistēmu. Tās konstruktīvā īpatnība ir tāda, ka nostrādājot vienam detektoram, automātiski tiek nodots signāls uz vadības pulti un tālāk signāls aktivizē trauksmes signāldevējus, kas uzstādīti kopā ar visiem detektoriem. Tādu sistēmu ierīkošanai VUGD iesaka vērsties pie specializētu ugunsdrošības aprīkojuma firmu speciālistiem.

Ugunsgrēka autonomo detektoru apkope

Uzstādītā detektora tehniskā apkope ir vienkārša. Nepieciešama vien savlaicīga barošanas elementa – baterijas nomaiņa, detektoru darbības pārbaude un putekļu noslaucīšana lietošanas instrukcijā norādītajā kārtībā. Šos darbus sekmīgi var paveikt jebkurš. Jauna baterija kalpo aptuveni 2 gadus. Detektora korpusā ir baterijas jaudas automātiskā kontrole, kura laicīgi brīdinās ar skaņas signālu par baterijas nomaiņas nepieciešamību. Laiku pa laikam detektors ir jāpārbauda. To dara instrukcijā noteiktajā kārtībā. Visbiežāk – nospiežot kontroles (testa) pogu, pēc kā jāatskan spalgam skaņas signālam. Ja signāls skan – detektors ir

darbspējīgs. Šādu pārbaudi ieteicams veikt reizi mēnesī. Cigareti vai kādu citu dūmu avotu pārbaudei gan nevajadzētu izmantot tā iemesla dēļ, ka darbspējīgs detektors, atpazīstot dūmus, turpinās dot nepārtrauktu spalgu skaņas signālu aptuveni 30 minūtes - proti, tā konstrukcijā paredzēto brīdinošā signāla padošanas laiku. Ja tā ir noticis, tad detektoru var „apklusināt”, uz īsu brīdi atvienojot bateriju.

Ugunsgrēka autonomo detektoru izvēles nianšes

Detektori iegādājami elektropreču un specializētos ugunsdrošības aprīkojuma, ierīču veikalos. Piedāvātie detektori, neraugoties uz to, ka visi spēj brīdināt par izcēlušos ugunsnelaimi, tomēr var atšķirties ar iebūvēto papildu funkciju klāstu, kā arī ar cenu. Šo ierīču pārdevēji sniegs paskaidrojumus par tās vai citas funkcijas nozīmi ērtākai ierīces lietošanai. Detektoru cenas ir atkarīgas no ražotāja un detektora iebūvētajām papildu funkcijām.

Taču, pērkot jebkura ražotāja vai modeļa detektoru, pirmkārt, ir jāpievērš uzmanība tam, lai uz tā korpusa būtu „CE” marķējums un informācija par detektora atbilstību Eiropas standartam EN 14604. Šāds apzīmējums apliecina konkrētā detektora atbilstību Eiropas Savienībā noteiktajām prasībām, kādas tiek izvirzītas šāda tipa ierīcēm. Nepieciešams pārliecinieties, vai ierīces lietošanas instrukcijas teksts būtu valsts valodā. No praksē noderīgām papildu funkcijām ieteicams detektora modelis foto-elektriskā darbības principa ar korpusā iebūvētu spuldzīti, kas ieslēdzas vienlaikus ar brīdinošo skaņas signālu. Tas būs noderīgi kaut nelielas redzamības nodrošināšanai naktī gadījumā, ja aizdegšanās rezultātā būs sabojāta mājokļa elektroapgāisme.

Automātiskā ugunsgrēka atklāšanas un trauksmes signalizācijas sistēma

Automātiskā ugunsgrēka atklāšanas un trauksmes signalizācijas sistēma šobrīd ir vispilnīgākais mājokļu aizsardzības veids, kas ar ēkā uzstādītu tehnisku līdzekļu, sakaru līniju, u.c. starpniecību un sistēmu dežurējošā un apkalpojošā personāla palīdzību nodrošina operatīvu ugunsgrēka konstatēšanu, trauksmes signalizāciju un ugunsdzēsēju izsaukšanu uz konstatētās ugunsnelaimes izcelšanās vietu, neatkarīgi no tā vai ēkā atrodas, vai neatrodas iemītnieki. Diemžēl šādas sistēmas ierīkošana un ekspluatācija ir salīdzinoši dārga, taču, ja vien līdzekļi atļauj, tad ieteicams to ierīkot.

Tvana gāzes un dabasgāzes noplūdes detektori

Apkures iekārtu drošu ekspluatāciju nodrošina ne tikai pareiza apkures iekārtu izbūve un normatīvajos aktos noteikto prasību ievērošana, ekspluatējot apkures iekārtas, bet arī drošāku to ekspluatāciju padara dažādu gāzu noplūdes brīdinājuma ierīču uzstādīšana, jo mājokļos, kur uzstādītas autonomās apkures sistēmas vai ir apkures ierīces ar cieto kurināmo, iespējama tvana gāzes vai dabasgāzes noplūde, tāpēc gāzu noplūdes brīdinājuma ierīces paredzētas mājokļa iemītnieku brīdināšanai par draudošajām briesmām.

Tvana gāze jeb oglekļa monoksīds rodas, nepilnīgi sadegot malkai vai citam kurināmajam, gadījumā, ja tam nav pietiekamas skābekļa piekļuves. Tvana gāze ir bez krāsas un smaržas, to praktiski nav iespējams sajust. Saindēšanās ar tvana gāzi var notikt, ja par ātru tiek aizvērts dūmvada aizbīdnis un gāze sāk izplatīties dzīvojamā telpā. Tāpat iespējama saindēšanās, ja, izmantojot autonomo gāzes apkuri, telpā netiek nodrošināts atbilstošs skābekļa pieplūdums.

No saindēšanās iespējams izvairīties, uzstādot mājoklī tvana gāzes detektoru. Ja tvana gāzes koncentrācija pārsniegs pieļaujamo līmeni, detektors ar skaņas signālu (80–85 dB) brīdinās mājokļa iemītniekus par draudošajām briesmām.

Pārdošanā ir dūmu detektori un atklātas uguns sensori, tvana gāzes (CO) detektori un ogļskābās gāzes (CO₂) detektori, tāpēc, izvēloties detektoru, jāpievērš uzmanība tam, kādam nolūkam konkrētā ierīce ir paredzēta, jo ārēji tās ir līdzīgas, bet katrs detektors reaģē uz atšķirīgiem komponentiem telpas gaisā. Tvana gāzes detektorus uzstāda 1,5 metru augstumā no grīdas un ne tālāk par 7m no tvana gāzes rašanās avota.

Dabasgāze (pamatā – metāns 97%) tiek izmantota siltumenerģijas radīšanai. Tai nav smaržas un krāsas, tāpēc dabasgāzes noplūdes savlaicīgai konstatēšanai to odorizē – pievieno speciālu vielu, kas gāzei piešķir specifisku smaržu. Toties mājokļus, kuros ir autonomās apkures sistēmas un pastāv dabasgāzes noplūdes risks, apgādā ar dabasgāzes noplūdes detektoru.

Dabasgāzes noplūdes detektors ir paredzēts metāna un dabasgāzes noplūdes konstatēšanai slēgtās telpās. Detektoru uzstāda 1–7 m attālumā no ierīces, kas darbojas ar gāzi un, konstatējot gāzes noplūdi, mājokļa iemītnieki ar skaņas signālu (80–85 dB) tiks brīdināti par draudošajām briesmām.

No 2017.gada 1.septembra objektā, kurā ir gāzes aparāts, kura jauda ir lielāka par 50kW vai tas atrodas pagrabā vai cokolstāvā, jāuzstāda par gāzes noplūdi signalizējošs detektors.